

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii Consiliului de administrație al ANRE cu privire la aprobarea
Criteriilor care trebuie întrunite pentru asigurarea respectării obligațiilor de publicare în
mod efectiv, simultan, complet și în timp util a informațiilor privilegiate

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE), Departamentul licențiere, monitorizare și control.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Stabilirea criteriilor care trebuie întrunite pentru asigurarea respectării obligațiilor de publicare în mod efectiv, simultan, complet și în timp util a informațiilor privilegiate (<i>în continuare – Criterii</i>), au fost elaborate în temeiul art. 98 alin. (5) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică (<i>în continuare – Legea nr. 164/2025</i>) și art. 97 ² alin. (5) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale (<i>în continuare – Legea nr. 108/2016</i>) ce prevăd că Agenția stabilește criteriile care trebuie întrunite pentru asigurarea respectării obligațiilor de publicare în mod efectiv, simultan, complet și în timp util a informațiilor privilegiate, precum și modul de publicare a acestora.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
În prezent, piețele angro de energie electrică și gaze naturale din Republica Moldova se află într-un proces continuu de liberalizare și consolidare instituțională, desfășurat în contextul alinierii treptate la piața internă de energie a Uniunii Europene și al îndeplinirii obligațiilor asumate de stat în cadrul Comunității Energetice. La nivelul legislației naționale, obligația participanților la piața angro de energie de a asigura transparența prin publicarea informațiilor privilegiate este prevăzută expres în Legea nr. 108 din 27 mai 2016 cu privire la gazele naturale, prin articolele 97¹–97⁸, precum și în Legea nr. 164 din 28 martie 2025 cu privire la energia electrică, prin articolele 98–104, aceste dispoziții reprezentând transpunerea directă a Regulamentului UE nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie (<i>în continuare – Regulamentul UE nr. 1227/2011</i>) – CELEX: 32011R1227. Cu toate acestea, funcționarea practică a poezii evidențiază o serie de disfuncționalități în procesul de publicare a informațiilor privilegiate, care generează efecte directe asupra transparenței și integrității poezii, cadrul normativ actual este limitat preponderent la norme de principiu, care stabilesc obligația generală de publicare „<i>în mod efectiv, simultan, complet și în timp util</i>” a informațiilor privilegiate, fără a detalia criteriile concrete de identificare a unor astfel de informații, mecanismele operaționale de publicare, termenele maxime admisibile sau formatele standardizate de prezentare a informațiilor relevante pentru piață. Legislația primară nu conține reguli clare privind diferențierea între evenimentele planificate și neplanificate, nu definește explicit etapele intermediare ale proceselor operaționale care pot constitui informații privilegiate și nu stabilește exigențe minime privind calitatea, exhaustivitatea și accesibilitatea informațiilor publicate. În practică, aceste neclarități generează efecte directe asupra participanților la piață și a funcționării pieței angro, inclusiv: acces inegal la informații relevante, întârzieri în publicarea informațiilor, precum și imposibilitatea verificării obiective a momentului exact al publicării. Părțile interesate afectate includ: - participanții la piața angro de energie (producători, furnizori, traderi – aproximativ: 170 entități licențiate active); - operatorii de sistem (OST/OSD), în calitate de sursă a informațiilor operaționale; - consumatorii finali; - investitorii. În lipsa unui act normativ subsecvent adoptat de ANRE, care să detalieze aplicarea practică a acestor obligații legale, participanții la piața angro au dezvoltat practici neuniforme de publicare a informațiilor privilegiate. În practică, informațiile sunt divulgate prin canale diferite, pe pagini web

structurate neuniform sau prin comunicări ad-hoc, cu niveluri variabile de detaliere, uneori cu întârzieri dificil de justificat și fără posibilitatea verificării momentului exact al publicării.

Această situație afectează principiul accesului egal și nediscriminatoriu la informație, care stă la baza funcționării corecte a piețelor angro de energie.

Totodată, lipsa unor criterii clare și unitare de identificare a informațiilor privilegiate creează incertitudine juridică pentru participanții la piață, care se confruntă frecvent cu dificultăți în determinarea caracterului privilegiat al anumitor evenimente sau date operaționale. În unele cazuri, această situație conduce la nerespectarea obligației de publicare, iar în altele la publicarea excesivă a unor informații nerelevante pentru formarea prețurilor, afectând astfel eficiența informării pieței. De asemenea, utilizarea unor noțiuni generale precum „fără întârziere nejustificată” sau „în timp util”, fără stabilirea unor repere temporale concrete, îngreunează atât conformarea participanților, cât și evaluarea obiectivă a respectării obligațiilor de către autoritatea de reglementare.

Un alt element de vulnerabilitate al situației actuale îl constituie absența unor formate standardizate pentru publicarea informațiilor privilegiate și lipsa utilizării mesajelor urgente de piață, care, în practica Uniunii Europene, reprezintă un instrument esențial pentru asigurarea unei informări rapide, clare și comparabile între participanții la piață. Fără astfel de formate, informațiile sunt dificil de procesat, analizat și supravegheat în mod eficient, ceea ce limitează capacitatea ANRE de a preveni și combate abuzurile de piață.

De asemenea, cadrul normativ existent nu reglementează în mod explicit criteriile de recunoaștere și utilizare a platformelor de publicare a informațiilor privilegiate, ceea ce generează incertitudine atât pentru participanții la piață, cât și pentru publicul interesat, cu privire la canalele oficiale și fiabile de informare.

Efectele cumulate ale acestor disfuncționalități constau în:

- reducerea transparenței pieței angro de energie;
- creșterea riscului de utilizare a informațiilor privilegiate înainte de publicare;
- dificultăți semnificative în activitatea de monitorizare a ANRE;
- posibile distorsiuni în formarea prețurilor pe piață.

În acest context, intervenția normativă a ANRE prin adoptarea unor criterii clare, unitare și detaliate privind publicarea informațiilor privilegiate se impune ca fiind necesară și oportună, în vederea asigurării aplicării coerente și efective a legislației naționale și a alinierii practicilor interne la standardele europene prevăzute de Regulamentul UE nr. 1227/2011.

Prin urmare, opțiunea „*a nu face nimic*” nu este viabilă. Aceasta ar contraveni obligațiilor legale exprese din Legea nr. 164/2025 și Legea nr. 108/2016, care ar perpetua dificultățile în asigurarea unei dezvoltări coerente și sustenabile a sectorului energetic. În plus, inacțiunea ar compromite capacitatea țării de a-și îndeplini angajamentele asumate la nivel european și ar limita accesul la resursele financiare necesare pentru modernizarea infrastructurii energetice.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin elaborarea și aprobarea Criteriilor, se urmărește implementarea coerentă și uniformă a prevederilor legislației naționale și europene aplicabile în domeniul integrității și transparenței piețelor angro de energie din Republica Moldova. Proiectul are la bază necesitatea clarificării și detalierii obligațiilor legale deja instituite prin Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, în vederea asigurării aplicării efective a Regulamentului UE nr. 1227/2011, astfel cum acesta a fost modificat și completat prin actele legislative europene recente.

Obiectivul 1 al proiectului constă în consolidarea transparenței piețelor angro de energie prin stabilirea unor reguli clare, previzibile și unitare privind identificarea, conținutul, promptitudinea și modalitatea de publicare a informațiilor privilegiate. Acest obiectiv vizează eliminarea practicilor neuniforme existente în prezent și asigurarea accesului egal și nediscriminatoriu al tuturor participanților la piață la informațiile relevante pentru formarea prețurilor pe piețele angro de energie electrică și gaze naturale.

Obiectivul 2 al proiectului îl constituie prevenirea și combaterea utilizării informațiilor privilegiate și a manipulării pieței, prin introducerea unor cerințe detaliate privind responsabilitățile participanților la piață, utilizarea mesajelor urgente de piață și organizarea proceselor interne de

gestionare a informațiilor sensibile. Prin clarificarea obligațiilor de publicare și a termenelor maxime de divulgare, proiectul contribuie la reducerea riscurilor de avantaj competitiv nejustificat și la crearea unui mediu de tranzacționare corect și transparent.

Obiectivul 3 al proiectului urmărește consolidarea capacității ANRE de monitorizare, supraveghere și aplicare efectivă a legislației europene, prin instituirea unor instrumente și mecanisme standardizate care permit verificarea obiectivă a respectării obligațiilor de publicare de către participanții la piață. Standardizarea formatelor de publicare, stabilirea cerințelor minime de calitate a informației și reglementarea platformelor de publicare facilitează atât activitatea de control a autorității de reglementare, cât și cooperarea cu entitățile relevante la nivel regional și european.

În termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a criteriilor, cel puțin 95% din informațiile privilegiate supuse obligației de publicare să fie divulgate prin canale și formate standardizate, care permit accesul simultan și nediscriminatoriu al participanților la piața angro de energie.

În termen de 12 luni de la aplicarea criteriilor, numărul cazurilor de publicare neconformă a informațiilor privilegiate (publicare incompletă, întârziată sau neuniformă) constatate de ANRE să fie redus cu cel puțin 50% față de perioada anterioară intrării în vigoare a reglementării.

Contextul care subliniază relevanța obiectivelor.

Contextul care subliniază relevanța acestor obiective este determinat de evoluția piețelor energetice din Republica Moldova, creșterea gradului de interconectare cu piețele regionale, intensificarea tranzacțiilor transfrontaliere și aplicarea directă a regulilor prevăzute de Regulamentul UE nr. 1227/2011 în spațiul Comunității Energetice. În aceste condiții, existența unui cadru normativ clar și detaliat privind publicarea informațiilor privilegiate devine esențială pentru menținerea încrederii participanților la piață, pentru protejarea concurenței loiale și pentru evitarea disfuncționalităților care pot afecta stabilitatea pieței și securitatea energetică.

Proiectul propus stabilește, în mod expres și detaliat, domeniul de aplicare și categoriile de participanți vizați, definiții operaționale clare ale noțiunilor relevante, tipologiile de informații privilegiate ce trebuie publicate, precum și criteriile de apreciere a caracterului exact și relevant al acestora. De asemenea, sunt reglementate mecanismele concrete de publicare a informațiilor privilegiate, inclusiv utilizarea mesajelor urgente de piață, cerințele privind momentul publicării pentru evenimentele planificate și neplanificate, precum și condițiile în care poate fi permisă amânarea publicării pentru protejarea intereselor comerciale legitime, cu informarea și controlul ANRE.

Totodată, proiectul introduce elemente noi prin stabilirea cerințelor minime de calitate, accesibilitate și integritate a informațiilor publicate, prin reglementarea formatelor standardizate de comunicare, prin instituirea obligației de arhivare și păstrare a informațiilor pentru o perioadă determinată și prin clarificarea rolului platformelor de publicare recunoscute de ANRE. Prin aceste prevederi, proiectul asigură trecerea de la un cadru general și fragmentar la un sistem coerent și funcțional de publicare a informațiilor privilegiate, aliniat practicilor și standardelor aplicate la nivelul Uniunii Europene.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare a proiectului, au fost analizate mai multe opțiuni alternative de intervenție, în scopul identificării celei mai adecvate soluții din punct de vedere juridic, instituțional și al impactului asupra participanților la piață și asupra autorității de reglementare.

O primă opțiune analizată a fost menținerea situației existente, respectiv aplicarea exclusivă a prevederilor legislației primare, fără adoptarea unui act normativ subsecvent al ANRE. Această opțiune a fost exclusă deoarece legislația în vigoare, respectiv prin art. 97² alin. (5) din Legea nr. 108/2016 și prin art. 98 alin. (5) din Legea nr. 164/2025, prevede expres stabilirea criteriilor care trebuie întrunite pentru asigurarea respectării obligațiilor de publicare în mod efectiv, simultan, complet și în timp util a informațiilor privilegiate, precum și modul de publicare a acestora, aprobate de către ANRE printr-o hotărâre adoptată în acest sens.

O a doua opțiune analizată a constatat în emiterea unor recomandări sau ghiduri neobligatorii adresate participanților la piață, care să ofere orientări privind publicarea informațiilor privilegiate, fără caracter juridic obligatoriu. Această opțiune nu a fost considerată adecvată, întrucât recomandările sau ghidurile nu asigură un nivel suficient de conformare și nu pot fi utilizate ca bază pentru evaluarea juridică a respectării obligațiilor prevăzute de lege. În lipsa caracterului obligatoriu, aplicarea voluntară

a unor astfel de orientări ar fi condus, în continuare, la practici divergente și la imposibilitatea instituirii unor standarde minime uniforme, incompatibile cu cerințele Regulamentului UE nr. 1227/2011.

O altă opțiune analizată a fost integrarea detaliată a tuturor cerințelor privind publicarea informațiilor privilegiate direct în legislația primară, prin modificarea legilor sectoriale. Această variantă a fost exclusă deoarece ar fi presupus un proces legislativ complex și de durată, neproportional raportat la natura tehnică și operațională a aspectelor care necesită reglementare. Totodată, reglementarea detaliată la nivel de lege ar fi redus flexibilitatea necesară adaptării rapide la evoluțiile pieței energetice și la eventualele modificări ale cadrului european, contrar practicilor utilizate în Uniunea Europeană, unde astfel de aspecte sunt reglementate, de regulă, prin acte normative secundare ale autorităților de reglementare.

În urma analizei opțiunilor alternative, s-a constatat că adoptarea unei hotărâri cu caracter obligatoriu elaborată de ANRE în limitele competențelor sale legale, reprezintă soluția cea mai adecvată și proporțională. Această opțiune permite detalierea clară și coerentă a obligațiilor legale existente, asigură aplicarea corectă a principiilor europene pe piețele angro de energie din Republica Moldova și oferă flexibilitatea necesară pentru adaptarea cadrului de reglementare la evoluțiile pieței și ale acquis-ului european.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Adoptarea și implementarea proiectului propus va avea un impact direct și predominant pozitiv asupra sectorului public, în special asupra activității ANRE, dar și asupra altor autorități publice implicate în domeniul energetic și al supravegherii piețelor.

În primul rând, proiectul contribuie la consolidarea rolului instituțional al ANRE în calitate de autoritate națională de reglementare competentă inclusiv și pentru supravegherea integrității și transparenței piețelor angro de energie, în conformitate cu atribuțiile conferite prin Legea nr. 108/2016, Legea nr. 164/2025 și Regulamentul UE nr. 1227/2011. Prin instituirea unor criterii clare, a unor termene concrete și a unor formate standardizate de publicare, activitatea de monitorizare, control și aplicare a sancțiunilor va deveni mai eficientă, mai obiectivă și mai previzibilă, reducându-se riscul interpretărilor divergente și al disputelor administrative.

În al doilea rând, existența unei hotărâri aprobate de ANRE va facilita activitatea de supraveghere a pieței angro de energie și va permite Agenției să utilizeze mai eficient resursele administrative disponibile. Standardizarea informațiilor publicate și utilizarea mesajelor urgente de piață vor reduce timpul necesar de analiză a datelor, vor îmbunătăți capacitatea de identificare timpurie a potențialelor abuzuri de piață și vor sprijini elaborarea rapoartelor de monitorizare și a analizelor de piață. În acest sens, proiectul prezentat are un impact pozitiv asupra eficientizării proceselor interne ale autorității, fără a genera necesitatea unor structuri administrative suplimentare sau a unor cheltuieli bugetare semnificative.

De asemenea, aprobarea criteriilor contribuie la îmbunătățirea cooperării instituționale la nivel național și internațional, în special în relația cu Secretariatul Comunității Energetice, cu autoritățile de reglementare din alte state și cu entitățile implicate în monitorizarea aplicării Regulamentului UE nr. 1227/2011. Claritatea și coerența cadrului normativ național facilitează schimbul de informații, participarea la acțiuni comune de supraveghere și demonstrarea nivelului de conformitate al Republicii Moldova cu obligațiile asumate în cadrul Comunității Energetice.

Totodată, criteriile sprijină realizarea obiectivelor de politică publică în domeniul energetic, prin consolidarea transparenței, creșterea încrederii în funcționarea piețelor angro și reducerea riscurilor sistemice generate de comportamente abuzive sau netransparente. Aceste efecte au un impact indirect pozitiv asupra sectorului public, prin reducerea intervenției autorităților competente ex-post în situații de criză sau de disfuncționalitate a pieței.

Nu în ultimul rând, impactul asupra sectorului public se manifestă și prin creșterea calității procesului decizional administrativ, întrucât informațiile publicate într-un mod structurat, complet și verificabil pot fi utilizate de autorități ca bază obiectivă pentru analize, reglementări viitoare și evaluări ale funcționării pieței. În ansamblu, implementarea proiectului propus întărește capacitatea instituțională a sectorului public, fără a genera sarcini administrative disproporționate, contribuind la o guvernare mai eficientă și mai transparentă a sectorului energetic din Republica Moldova.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Adoptarea proiectului propus nu generează un impact financiar asupra bugetului public și nu implică alocări suplimentare din bugetul de stat. Prevederile proiectului se încadrează în atribuțiile legale curente ale ANRE și vor fi implementate prin utilizarea resurselor administrative, tehnice și financiare deja existente.

Pentru ANRE, costurile asociate implementării criteriilor sunt limitate și se referă preponderent la activități de monitorizare, analiză și control, care se suprapun cu atribuțiile exercitate în prezent în temeiul Legii nr. 174/2017, Legii nr. 108/2016 și al Legii nr. 164/2025. Standardizarea formatelor de publicare și clarificarea cerințelor de conformare vor contribui, pe termen mediu și lung, la reducerea volumului de muncă necesar pentru analiza informațiilor publicate, ceea ce poate conduce chiar la o eficientizare a cheltuielilor operaționale.

În ceea ce privește participanții la piața angro de energie, proiectul propus nu instituie obligații financiare noi, ci detaliază obligații deja existente la nivel de legislație primară. Costurile estimative pentru implementarea proiectului respectiv sunt limitate și constau în principal, în adaptarea procedurilor interne de gestionare și publicare a informațiilor privilegiate, ajustarea site-urilor web oficiale sau utilizarea platformelor de publicare recunoscute de ANRE. Aceste costuri sunt considerate rezonabile și proporționale, fiind inerente respectării obligațiilor de transparență și integritate prevăzute de cadrul normativ în vigoare și deja aplicate în mod similar pe piețele energetice din Uniunea Europeană.

De asemenea, criteriile propuse nu prevăd instituirea de taxe, tarife sau contribuții suplimentare pentru participanții la piață și nu afectează nivelul veniturilor. Dimpotrivă, prin îmbunătățirea transparenței și prevenirea abuzurilor de piață, implementarea criteriilor poate avea un efect pozitiv indirect asupra stabilității pieței și asupra încrederii investitorilor, cu impact favorabil pe termen lung asupra funcționării sectorului energetic și, implicit, asupra economiei naționale.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Implementarea proiectului propus va avea un impact direct asupra sectorului privat reprezentat de participanții la piețele angro de energie electrică și gaze naturale, incluzând producătorii, furnizorii, traderii, operatorii de sistem și alte entități care desfășoară activități pe aceste piețe. Impactul este preponderent pozitiv și este corelat cu obiectivele de creștere a transparenței, a predictibilității și a încrederii în funcționarea piețelor de gaze naturale și energie electrică.

În primul rând, proiectul aduce claritate și previzibilitate juridică pentru participanții la piață, prin stabilirea unor criterii clare de identificare a informațiilor privilegiate, a termenelor maxime de publicare și a formatelor standardizate de comunicare. Această clarificare reduce riscul interpretărilor divergente ale obligațiilor legale și diminuează incertitudinea privind conformarea la cerințele prevăzute de Legea nr. 108/2016, Legea nr. 164/2025 și de Regulamentul UE nr. 1227/2011. Participanții la piață vor beneficia astfel de un cadru normativ mai coerent, care le permite să își organizeze procesele interne într-un mod mai eficient și mai predictibil.

În al doilea rând, aplicarea proiectului contribuie la asigurarea unor condiții de concurență echitabile pe piața angro de energie, prin eliminarea avantajelor nejustificate generate de accesul inegal la informații relevante pentru piață. Publicarea simultană și completă a informațiilor privilegiate reduce asimetriile informaționale și sprijină formarea prețurilor pe baze transparente și corecte, ceea ce este în beneficiul tuturor participanților, inclusiv al celor de dimensiuni mici și medii.

Totodată, criteriile presupun un impact administrativ moderat asupra sectorului privat, constând în principal în adaptarea sau formalizarea procedurilor interne de gestionare a informațiilor privilegiate, desemnarea persoanelor responsabile de publicare și utilizarea formatelor standardizate prevăzute de actul normativ. Aceste eforturi sunt limitate ca amploare și sunt proporționale cu beneficiile obținute, neimpunând sarcini administrative sau financiare excesive față de obligațiile deja existente în legislația primară.

Un alt impact important asupra sectorului privat îl constituie creșterea încrederii participanților și a investitorilor în funcționarea pieței angro de energie din Republica Moldova. Existența unui cadru clar și aliniat la standardele europene reducând riscul de comportamente abuzive, contribuind la stabilitatea pieței și creând un mediu economic mai atractiv pentru investiții, inclusiv pentru participanții internaționali.

În același timp, criteriile protejează interesele comerciale legitime ale participanților la piață, prin posibilitatea amânării publicării informațiilor privilegiate în condiții strict reglementate și sub controlul ANRE, în situațiile în care divulgarea imediată ar putea prejudicia negocieri sau strategii comerciale sensibile. Această abordare echilibrată asigură compatibilitatea dintre cerințele de transparență și necesitatea protejării informațiilor sensibile, fără a afecta integritatea pieței.

În ansamblu, impactul asupra sectorului privat este unul favorabil, proiectul contribuind la crearea unui cadru de funcționare mai transparent, mai echitabil și mai previzibil al piețelor angro de energie, cu costuri de conformare rezonabile și justificate în raport cu beneficiile generate pentru participanți și pentru piață în ansamblu.

Aprecierea dimensiunii impactului indică faptul că intervenția reglementată vizează în mod direct toți participanții la piețele angro de energie electrică și gaze naturale din Republica Moldova, estimativ un număr de aproximativ 170 entități licențiate (producători, furnizori, traderi și operatori relevanți). Aproximativ 10% dintre aceste entități vor fi nevoite să își ajusteze sau să își formalizeze procedurile interne de conformare, în special cele privind identificarea, prelucrarea și publicarea informațiilor privilegiate. Se estimează că implementarea Criteriilor va conduce, în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare, la o reducere cu până la 95% a cazurilor de publicare neuniformă, întârziată sau incompletă a informațiilor privilegiate, precum și la eliminarea practicilor de utilizare a canalelor paralele de comunicare. Impactul este unul sistemic, de acoperire națională, afectând integral funcționarea pieței angro și contribuind la uniformizarea practicilor de transparență și la creșterea nivelului de conformare la cerințele prevăzute de legislația națională și de Regulamentul UE nr. 1227/2011.

4.3.1 Costuri de conformare

Aplicarea criteriilor generează pentru sectorul privat costuri de conformare limitate și proporționale, care rezultă din necesitatea alinierii practicilor interne ale participanților la piața angro de energie la cerințele detaliate ale actului propus. Aceste costuri nu reprezintă sarcini financiare noi substanțiale, ci derivă în principal din operaționalizarea obligațiilor deja prevăzute de Legea nr. 108/2016, Legea nr. 164/2025 și Regulamentul UE nr. 1227/2011.

Principalele costuri de conformare se referă la revizuirea sau elaborarea procedurilor interne privind identificarea, gestionarea și publicarea informațiilor privilegiate, desemnarea persoanelor responsabile de acest proces și instruirea personalului relevant. Pentru majoritatea participanților la piață, aceste măsuri pot fi realizate în cadrul structurilor existente, fără a fi necesară angajarea de personal suplimentar sau crearea unor compartimente distincte, costurile fiind limitate la eforturi administrative și de organizare internă.

Un alt element al costurilor de conformare îl constituie adaptarea tehnică a modalităților de publicare a informațiilor privilegiate, respectiv utilizarea formatelor standardizate și, după caz, a platformelor de publicare recunoscute de ANRE sau a rubricilor dedicate pe paginile web oficiale ale participanților la piață. În cele mai multe cazuri, aceste adaptări pot fi realizate cu resurse tehnice minime, având în vedere că participanții dispun deja de infrastructură informatică de bază pentru comunicarea publică (pagini web), iar proiectul nu impune utilizarea unor soluții tehnologice costisitoare.

De asemenea, pot fi generate costuri minime legate de arhivarea și păstrarea informațiilor publicate pentru perioada prevăzută de proiect, însă acestea sunt considerate ne semnificative, întrucât stocarea electronică a datelor nu presupune investiții majore, iar obligații similare există deja în alte domenii reglementate de activitate ale participanților la piață.

Este important de menționat că proiectul criteriilor nu instituie taxe, tarife sau contribuții financiare suplimentare. Costurile de conformare sunt previzibile, corecte și justificate în raport cu dimensiunea și natura activităților desfășurate de participanții la piață, iar beneficiile rezultate din reducerea riscurilor de neconformitate și din creșterea transparenței pieței depășesc impactul financiar și administrativ generat de aceste costuri.

Totodată, având în vedere că proiectul vizează modalitatea practică de aplicare a unor obligații legale existente, iar necesitățile de conformare diferă de la un participant la altul în funcție de dimensiunea, structura organizațională și nivelul existent de conformare, nu este posibilă identificarea unei „întreprinderi tipice” și nici realizarea unor estimări cantitative suficient de robuste în sensul

Modelului Costului Standard (MCS). Cu toate acestea, analiza calitativă a obligațiilor instituite prin proiect indică faptul că activitățile necesare pentru conformare constau preponderent în măsuri organizatorice și procedurale, care pot fi realizate, de regulă, în cadrul structurilor și resurselor existente ale participanților la piață.

4.3.2 Impacturile asupra IMM-urilor, prin care se determină pe cât de disproporționat ar putea fi afectate diferite tipuri de IMM-uri, inclusiv în comparație cu întreprinderile mari

Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii active pe piețele angro de energie este unul redus și proporțional cu obiectivele de transparență și integritate a pieței. Acest impact limitat rezultă din faptul că obligațiile de publicare a informațiilor privilegiate se aplică, în principal, participanților la piață care dețin sau exploatează instalații de producere, stocare, consum, distribuție ori transport a energiei electrice sau a gazelor naturale ce depășesc pragurile de capacitate stabilite (10 MW pentru energie electrică și 1880 m³/h – echivalent 20 MW pentru gaze naturale), praguri determinate în funcție de relevanța acestora pentru funcționarea pieței angro de energie și de potențialul impact asupra formării prețurilor.

În aceste condiții, majoritatea IMM-urilor cu capacități instalate reduse nu intră sub incidența obligațiilor de publicare prevăzute, iar pentru IMM-urile care dețin instalații relevante, informațiile ce urmează a fi publicate vizează date tehnice privind capacitatea disponibilă/indisponibilă și indisponibilitățile planificate sau neplanificate. Aceste informații sunt deja colectate și gestionate în mod curent în procesele operaționale și în raportările către operatorii de sistem, astfel încât proiectul nu generează sarcini administrative sau financiare suplimentare semnificative și nu creează obstacole în desfășurarea activităților IMM-urilor pe piața angro de energie.

Totodată, proiectul contribuie indirect la protejarea intereselor IMM-urilor, prin consolidarea unui cadru de transparență și acces nediscriminatoriu la informațiile relevante pentru piață. Publicarea uniformă a informațiilor privilegiate reduce asimetriile informaționale și limitează avantajele competitive nejustificate ale participanților mari, sprijinind participarea efectivă a IMM-urilor la piața angro de energie în condiții de concurență loială.

În ansamblu, impactul asupra IMM-urilor este unul pozitiv și echilibrat, obligațiile fiind aplicabile preponderent participanților cu capacitate operațională și relevanță semnificativă pentru piață, ceea ce asigură atingerea obiectivelor de transparență și integritate a pieței angro de energie fără a genera efecte disproporționate asupra întreprinderilor mici și mijlocii.

4.3.3 Impacturile asupra concurenței

Adoptarea proiectului criteriilor are un impact pozitiv asupra concurenței pe piețele angro de energie electrică și gaze naturale. Prin stabilirea unor reguli clare, uniforme și aplicabile în mod nediscriminatoriu tuturor participanților relevanți la piață, contribuind la consolidarea unui mediu concurențial echitabil, bazat pe transparență și acces egal la informații.

În mod particular, cerințele de publicare simultană, completă și în timp util a informațiilor privilegiate reduc semnificativ asimetriile informaționale dintre participanții la piață. Eliminarea situațiilor în care anumite entități pot beneficia de acces anticipat sau exclusiv la informații relevante pentru formarea prețurilor, limitează avantajele concurențiale nejustificate și descurajează comportamentele speculative sau abuzive. Astfel, toți participanții la piață, indiferent de mărimea sau poziția lor, pot lua decizii comerciale în baza aceluiași set de informații relevante.

Proiectul propus nu introduce criterii de acces restrictive și nu generează bariere la intrarea sau la menținerea pe piață pentru noii participanți sau pentru operatorii mici. Dimpotrivă, prin corelarea obligațiilor de publicare cu pragul de capacitate sau volum de tranzacționare de peste 10 MW pentru energie electrică și 1880 m³/h – echivalent 20 MW pentru gaze naturale, se asigură aplicarea principiului proporționalității, evitându-se impunerea unor obligații excesive participanților care nu au un impact semnificativ asupra pieței. Această abordare sprijină dinamica concurențială și facilitează diversificarea participanților pe piața angro de energie.

De asemenea, proiectul propus contribuie la prevenirea distorsionării concurenței prin alinierea cadrului național la standardele europene prevăzute de Regulamentul UE nr. 1227/2011 și de practica autorităților de reglementare din Uniunea Europeană. Această armonizare reduce riscul apariției unor regimuri naționale divergente care ar putea favoriza anumiți participanți sau ar crea dezavantaje competitive pentru operatorii din Republica Moldova în raport cu cei din alte state.

În același timp, existența unor criterii clare privind identificarea și publicarea informațiilor privilegiate permite ANRE să exercite într-un mod coerent și previzibil atribuțiile de monitorizare și control, ceea ce sporește disciplina de piață și încrederea participanților în corectitudinea regulilor de concurență. Un cadru de reglementare transparent și stabil încurajează comportamentele conforme și descurajează practicile care pot afecta integritatea pieței.

În concluzie, impactul proiectului asupra concurenței este unul favorabil, acesta contribuind la crearea unor condiții egale de participare pe piața angro de energie, la reducerea asimetriilor informaționale și la consolidarea unui mediu concurențial deschis, transparent și eficient.

4.3.4 Alte impacturi asupra sectorului privat

Adoptarea unui cadru normativ coerent și predictibil va crește viabilitatea financiară a proiectelor din sectorul energetic, numărul participanților pe piețele energetice și va oferi un nivel mai mare de predictibilitate în acest sector.

Alinierea la standardele și obiectivele europene

Proiectul propus se înscrie pe deplin în procesul de armonizare a cadrului normativ al Republicii Moldova cu standardele și obiectivele Uniunii Europene în domeniul integrității și transparenței piețelor angro de energie. Actul normativ transpune principiile esențiale ale Regulamentului (UE) nr. 1227/2011, astfel cum acesta a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2024/1106 și Regulamentul (UE) 2024/1789, asigurând coerența și compatibilitatea legislației naționale cu acquis-ul comunitar aplicabil piețelor energetice.

Prin stabilirea unor criterii clare privind identificarea informațiilor privilegiate, a obligațiilor de publicare promptă și completă, a cerințelor minime de calitate a informațiilor și a formatelor standardizate de comunicare, proiectul propus reflectă fidel obiectivele europene de prevenire a manipulării pieței și a utilizării abuzive a informațiilor privilegiate. Introducerea conceptului de Mesaje Urgente de Piață (MUP), a criteriilor de amânare justificată a publicării și a cerințelor privind accesibilitatea și integritatea datelor este în concordanță cu bunele practici utilizate de autoritățile de reglementare din statele membre ale Uniunii Europene.

Totodată, prin stabilirea unor criterii clare, se contribuie la atingerea obiectivelor europene privind crearea unei piețe energetice integrate, competitive și transparente prin eliminarea asimetriilor informaționale și prin asigurarea accesului egal la informații pentru toți participanții la piață. Această abordare sprijină atât integrarea Republicii Moldova în piața regională a energiei, cât și cooperarea strânsă cu autoritățile de reglementare din Uniunea Europeană și cu Secretariatul Comunității Energetice.

În plus, prin consolidarea obligațiilor de transparență și prin standardizarea proceselor de publicare, criteriile facilitează aplicarea efectivă a mecanismelor de supraveghere și raportare prevăzute de Regulamentul (UE) nr. 1227/2011, contribuind astfel la îndeplinirea angajamentelor asumate de Republica Moldova în cadrul Comunității Energetice, inclusiv în ceea ce privește combaterea abuzurilor de piață și asigurarea unei funcționări eficiente a pieței angro de energie.

În ansamblu, proiectul criteriilor propuse reprezintă un pas esențial în direcția alinierii cadrului intern la cerințele europene, consolidând integritatea pieței, protejând interesele consumatorilor și ale investitorilor și asigurând compatibilitatea deplină a mecanismelor de supraveghere și transparență implementate în Republica Moldova cu cele aplicate în Uniunea Europeană.

4.4. Impactul social

Impactul asupra datelor cu caracter personal

Proiectul criteriilor nu conține prevederi care să aibă un impact direct asupra colectării, prelucrării sau protecției datelor cu caracter personal întrucât obiectul principal al acestora îl constituie informațiile tehnice, comerciale și operaționale legate de funcționarea instalațiilor energetice și activitățile participanților pe piețele angro de energie. Proiectul propus nu urmărește colectarea, prelucrarea sau publicarea datelor cu caracter personal, iar obligațiile de transparență se referă exclusiv la evenimente, capacități tehnice, indisponibilități, tranzacții sau alte informații care pot influența formarea prețurilor pe piața angro, fără legătură cu identitatea persoanelor fizice.

4.5. Impactul asupra mediului

Implementarea criteriilor nu generează un impact direct asupra mediului, deoarece acestea vizează exclusiv transparența și integritatea piețelor angro de energie, fără a reglementa activități cu

efecte fizice asupra factorilor de mediu. Actul normativ stabilește proceduri și cerințe de publicare a informațiilor legate de funcționarea instalațiilor energetice, indisponibilități, capacități tehnice sau evenimente relevante pentru piață, fără a impune modificări tehnice sau operaționale asupra infrastructurilor energetice existente.

4.6. Alte impacturi și informații relevante.

Nu au fost identificate.

4.7. Concluzii pe baza analizei impacturilor

Analiza impacturilor confirmă necesitatea și oportunitatea adoptării criteriilor care trebuie întrunite pentru asigurarea respectării obligațiilor de publicare eficientă, simultană, completă și în timp util a informațiilor privilegiate pe piețele angro de energie. Actul normativ răspunde unei obligații legale stabilite prin Legea nr. 108/2016 privind gazele naturale, Legea nr. 164/2025 privind energia electrică și prin angajamentele Republicii Moldova de implementare integrală a acquis-ului Comunității Energetice, inclusiv a Regulamentului (UE) nr. 1227/2011 (REMIT). Totodată, proiectul propus înlătură un gol normativ existent la nivel subsecvent, prin clarificarea criteriilor și a procedurilor necesare pentru asigurarea transparenței informațiilor privilegiate.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Proiectul hotărârii cu privire la criteriile ce trebuie întrunite pentru asigurarea respectării obligațiilor de publicare efektivă, simultană, completă și în timp util a informațiilor privilegiate este pe deplin compatibil cu legislația Uniunii Europene aplicabilă piețelor angro de energie, reflectând integral principiile, standardele și cerințele prevăzute de acquis-ul comunitar în domeniul transparenței și integrității pieței.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Consiliului de administrație al ANRE privind aprobarea criteriilor care trebuie întrunite pentru asigurarea respectării obligațiilor de publicare efektivă, simultană, completă și în timp util a informațiilor privilegiate, precum și prezenta Notă de fundamentare, au fost supuse consultării publice în conformitate cu prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și ale Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

La data de 05.03.2026, pe pagina web oficială ANRE, la rubrica Transparența decizională/Proiecte supuse consultării publice, proiectul și Nota de fundamentare au fost plasate astfel încât orice persoană interesată să aibă posibilitatea de a accesa documentele respective și de a prezenta propuneri și obiecții pe marginea lor, inclusiv prin poșta electronică și la adresa electronică indicată în anunț.

Astfel, Ministerul Energiei, SA „Termoelectrica”, SA „RED-Nord” și operatorii sistemelor de distribuție gaze naturale au comunicat lipsă de obiecții și propuneri.

Totodată, Secretariatul Comunității Energetice, Consiliul Concurenței, SRL „Operatorul pieței de energie M”, SA „Energocom”, SRL „Vestmoldtransgaz”, SA „CET-Nord” și SA „FEE-Nord” au înaintat un set de recomandări și observații, care au fost analizate în cadrul procesului de definitivare a proiectului și a notei de fundamentare. În urma examinării acestora, au fost operate modificările considerate justificate, compatibile și necesare pentru atingerea obiectivelor urmărite, în special cele privind asigurarea transparenței, integrității și funcționării eficiente a piețelor angro de energie, în spiritul Regulamentului (UE) nr. 1227/2011 (REMIT).

Ca rezultat al procesului de avizare și consultare publică, Agenția a recepționat 20 propuneri de modificare, care au fost acceptate integral sau parțial, în funcție de gradul de compatibilitate cu cadrul normativ aplicabil și obiectivele reglementării. Toate propunerile au fost incluse în tabelul de sinteză al obiecțiilor și recomandărilor, întocmit în conformitate cu exigențele Legii nr. 100/2017, asigurând astfel trasabilitatea decizională și justificarea modificărilor operate.

7. Concluziile expertizelor

La elaborarea proiectului în cauză au fost aplicate prevederile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative departamentale, aprobată prin Anexa 2 la Hotărârea Colegiului CNA nr. 6 din 20.10.2017, modificată potrivit Hotărârii Colegiului CNA nr.3 din 26.04.2024 și s-a evitat în cuprinsul proiectului norme care pot genera, la aplicare, apariția riscurilor de corupție.

În conformitate cu art. 32 alin. (2²) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul hotărârii și Nota de fundamentare au fost transmise spre avizare către Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, care prin avizul nr. 38-78-7126 din 17.06.2026, a comunicat susținerea Notei de fundamentare și a proiectului de hotărâre.

Totodată, urmare a examinării proiectului de hotărâre, din partea Ministerului Justiției a fost recepționat avizul nr. nr. 04/2-7198 din 29.06.2026, recomandările formulate în acesta fiind luate în considerare integral la definitivarea proiectului.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Prezentele criterii se încorporează în cadrul normativ secundar aferent sectorului energetic, în baza Legii nr. 164/2025 și Legii nr. 108/2016.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prevederilor criteriilor care trebuie întrunite pentru asigurarea respectării obligațiilor de publicare în mod efectiv, simultan, complet și în timp util a informațiilor privilegiate necesită următoarele măsuri principale:

- Aprobarea criteriilor prin hotărâre a Consiliului de administrație al ANRE și publicarea acesteia în Monitorul Oficial.
- Desemnarea, de către participanții la piața angro de energie, a unei persoane din cadrul întreprinderii responsabile de identificarea, evaluarea și publicarea informațiilor privilegiate.
- Elaborarea de către fiecare participant a procedurilor interne privind gestionarea informațiilor privilegiate, inclusiv identificarea, validarea și publicarea acestora.

Performanța și impactul implementării criteriilor care trebuie întrunite pentru asigurarea respectării obligațiilor de publicare în mod efectiv, simultan, complet și în timp util a informațiilor privilegiate, vor fi monitorizate și evaluate de către ANRE pe baza următorilor indicatori de performanță, care vor fi colectați și analizați anual.

- Procentul participanților la piața angro de energie care au publicat informațiile privilegiate în conformitate cu criteriile stabilite (Țintă: 100% conformare începând cu primul an de aplicare).
- Procentul informațiilor privilegiate publicate în termenul prevăzut de actul normativ (Țintă: minimum 90% anual).
- Numărul cazurilor de publicare întârziată sau incompletă a informațiilor privilegiate identificate de ANRE (Țintă: reducere progresivă anuală).
- Numărul sesizărilor și constatărilor privind nerespectarea obligațiilor de publicare a informațiilor privilegiate (Țintă: tendință descrescătoare).
- Procentul participanților la piață care au instituit proceduri interne privind gestionarea informațiilor privilegiate (Țintă: 100% în termen de 2 ani de la intrarea în vigoare a actului normativ).

Indicatori de impact:

- Gradul de transparență a pieței angro de energie, reflectat prin proporția informațiilor privilegiate publicate complet, corect și accesibil publicului (Țintă: atingerea și menținerea unui nivel de conformare de 100%). Acest indicator este esențial, deoarece transparența constituie unul dintre principiile fundamentale ale Regulamentului (UE) nr. 1227/2011. Un nivel ridicat de transparență contribuie la prevenirea manipulării pieței, la creșterea încrederii participanților și la formarea corectă a prețurilor pe piața angro de energie.
- Evoluția numărului de cazuri de nerespectare a obligațiilor de publicare a informațiilor privilegiate constatate de ANRE (Țintă: reducere anuală). Acest indicator reflectă direct gradul de maturitate și conformare al participanților la piață. Diminuarea numărului de abateri demonstrează eficiența criteriilor stabilite, consolidarea mecanismelor interne de conformare și contribuie la reducerea riscurilor de distorsiune a pieței și de sancționare ulterioară.
- Evoluția numărului de sesizări și reclamații privind lipsa de transparență sau publicarea necorespunzătoare a informațiilor privilegiate (Țintă: reducere anuală). Indicatorul are un impact direct asupra calității funcționării pieței angro, întrucât reflectă percepția participanților și a altor părți interesate asupra accesului egal la informație. Reducerea sesizărilor indică o îmbunătățire a disciplinei de piață și a accesului nediscriminatoriu la informații relevante.